

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdetésnél olcsóbb. Nyilvántartás 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Szegényházak.

acára, hogy nem léteznek, szólunk róluk általában. — Szólunk azért, mert a szegényügy egyetemes érdekű és az marad mindig.

Állami uton való megoldásáról kár beszélni. Mert utóvégre is egyesek jótékonyágán fordul meg s a szívek nemes érzéseit szabályozni nem lehet.

Ha az állam tehetné e részben valamit, hát tett volna már; sőt tett is, de siker nélkül.

A belügyminiszter 1867. okt. 28-án 4682. sz. a. rendeletileg, az 1871-iki 18-ik t. c. 131-ik §-ában majd az ehhez 1872-ben 8803. sz. a. kiadott rendeletben, utóljára pedig az 1875-ik évi 3. t. c. 7. §-ában — határozottan határozottabb utasításokat bocsájtott ki a szegényügy rendbehozatala érdekében.

És van e mindennek csak valami látszata is? Nincs, nincs, és nincs.

Egy egész új osztálya terem a társadalomnak: ma-holnap Nápoly lesz érzésben még az utolsó falu is; legalább ha ma más nem, a lazaronik töménytelen száma ahhoz hasonlítja.

És ha csak a szerencsétlenek koldulóának!

De nem úgy van ám, hanem koldúsok csap föl mindenki, aki nem akar dolgozni, hanem a más keresményéből komótosan ingyen élni.

A szemérmert lassan kitörüli e gőzzel haldó kor az érények sorából s nemcsak a szémisséget, hanem annak második hátrányát is, mint életbölcsemet ajánlja s amennyiben nem ajánlja, amint jobban praktizálja.

Izmos vállbaszakadt javabeli munkabíró férfiak; talpig ép asszonyok; mindenre kineveltetni alkalmas gyerekek: ajtóról-ajtóra, kilincsről-kilincsre bandukolnak és eszik a kierőszakolt közönyörnek — szerintük úgy látszik kellemes — kenyerét.

Az egyik ad nekik számalomból, a másik félelemből, a harmadik csakhogy szabaduljon tőlük. És ők édegelnek.

Képviselve van köztük a társadalom minden rangja: mágnás és útféli cigányfattyú; tanult ember és iskola kerülő gyerkőc; szalondáma és kikopott kéjleány: váltogatja egymást a ház láthatarán, mint égen bárányfelhőt a zivatar fekete korongja.

Amint ezen hernyókór a társadalomban elharapódzni kezd: ma-holnap egy új kérdés, a koldúsok kérdése fog velünk szembeszállani.

A munkás — éj kommunista — kérdés kezd fattyakat hajtani s az ingyen élni akarás konkrét alakjában fellépni.

Aki nyitott szemekkel jár a világon: az a mondottakból egy betűt se vehet ki.

És kérdjük: kell-e nekünk új társadalmi nyavalya? kell-e okvetlenül viselnünk ezen kényelmetlen, jogtalan s mármár veszélyessé váló új terhet?

Nem kellene, ha csak egy évig is gátját vetnők. Amint kikerüli a szakjában tökéletes koldús azon házakat, melyekben nem szokott fésleni semmi: úgy kikerülné egy kis kellemetlen prakszis után a hasonló baljóslatú városokat és falvakat.

Ne gondolja valaki, hogy mi az emberiség legprimitívebb törvénye, a felebaráti szeretet világszerte respektált parancsa ellen beszélünk. Épen a mellett szólunk.

Szólunk az igazáncdi nyomortulaknak humanus fogalmaink követelte emberi ellátása érdekében; szólunk a dolgozók és műkedvelő koldúsok munkára szorítása érdekében.

Könnyen megy mindakettő mert ha megtörténik az egyik, már azzal a másik is el van intézve.

A legemlembb felfogás is beláthatja, a törvény is úgy rendel, hogy: minden község tartsa el a maga szegényeit.

Mert; miért tartanók mi a másét? miért más a mienket?

Tartsuk hát el azokat, a kiket a gondviselés mostoha keze kegyünkre utalt; gyakoroljuk a legemberibb érényt, az irlgalmasságot.

Minden város, minden falu építhet szegényházat. Ha nem egyszerre, hát pár év alatt.

Abba vegye be a hatóság a dologra képeleneket és egyszer mindenkorra tiltsa el kekeken a koldulást.

Csavargókat, világfutókat, mozgó kapcetyárokat, élni nem való aljas söpredéket: csak így lehet bünyös világlopásukban meggátolni

Zombor megszavazta a szegényházra a második háromezer forintot. Tavaszra elkezdik építeni. Jövő őszre talán készen lesz. Jövő télre tehát már adhat a közönyörület haleket és kenyeret az igazi szerencsétlennek.

Ez igen szép. Becsületére válik a törvényhatóságnak.

De itt ne álljon meg, mert ez csak fél munka.

A valódi szegények száma körülbelül állandó, rendes körülmények között egyforma. Számítsák ki, mibe kerül azoknak ellátása és vessék azt ki ránk közadóban. Szívesen megfizetjük. Ha van egy adó, mely ellen alig fog szólni valaki, ez a koldús adó bizonyára az lesz. Igazságos kulcsot könnyű keresni hozzá.

És megszabadulunk azon óráról órára ismétlődő kínos benyomásoktól, melyeket a természet nyomorékainak, a teremtés iszonyainak láttára, ma még vagy túrni vagyunk kénytelenek, vagy szívünkön könnyör érzésével veszünk össze. Emellett a sok lopás, mit a kóborlók elkövetnek; a méltatlan kéregetőkre vesztegetett sok krajcár; meg a szüntelen háborgatástól való szabadulás megmarad tiszta haszonnak. Sőt a szegényházbéliek legtöbbje is rá lesz szorítható valami kis motozásra. Hisz olyan tehetetlen ember alig akad, aki valamit-azt motozni ne bírna

Ez uton maga a szegényház kikeresné a betegápolás, temetés, sőt ügyes vezetés mellett még a fűtés kiadásait is.

Kész nyereség lesz még az, hogy számos munkabíró kéz oda tereltetik, ahonnet gonoszul elfordulva, a jogtalan koldústarisznya után nyúlt először.

Ezt megteheti minden község. Üdvözlőjük városi hatóságunkat, mely e követendő példával elüljárni buzgólkodik.

Jegyzőkönyve

a Bács-Bodroghmegyei községi és körjegyzők egylete által 1882. évi november hó 15-ik napján Zomborban a megyeből kis termében tartott rendes évi közgyűlésének.

Jelen voltak: Elnök: Milassevits Antal; alelnökök: Schmausz Károly és Deák Szaniszló; főjegyző: Radimetzky Ferenc; III. jegyző: Zsupanszky Lyubomir; pénztárnok: Karl Bálint. Választmányi tagok: Paul József, Pacher Béla, felső I. járásból; Zányi József, Eimann Károly, közép II. járásból; Grucis János, Nagy László, alsó II. járásból; Dosztig József, telecskai I. járásból; Jablonszky József, tiszai I. járásból. Tiszteletbeli tagok: Schmausz Endre megyei alispán, Mihályi János megyei főügyész. Rendes tagok: Budanovits István, Fülöp Kálmán, Kapetanovits János, Bosnyák János, Pinterovits János, Luszkanézi Bertalan, Schwemlein Lőrinc, Gyarmati Ferenc, Schwerer Lajos, Mártonfy Endre, Fölker József, Budanovits Árpád, Vracsarits Glisó, Stumplögger Ede, Veisz Ignác, Zsótér Akos, Grosser Géza és Kovács Sándor.

I. Egyleti elnök Milassevits Antal a mai napra összehívott közgyűlésen szép számmal megjelent egyleti tagoknak szíves üdvözlése után az ülést megnyitván, felolvastatott elnöki jelentése, melyben a múlt évi november hó 12-én tartott közgyűlésen nyert megbízatások teljesítése körül kifejtett intézkedéseit részletesen előadja, s az egylet vagyoni állását következőkben tünteti fel:

A múlt évi zárszámadás eredménye volt 789 frt 21 kr. ehhez hozzá adva a f. évre kivetett tagdíjakat 324 frt — kr.

tesz összesen 1113 frt 21 kr.

Ebből leszámítva a f. évben november hó 10-ig terjedő összes kiadásokat 268 frt 20 kr.

Marad tiszta vagyon 845 frt 01 kr.

Még pedig készpénzben és tkpénztári betét könyvecskében együtt . . . 548 frt 01 kr. Kint levő hátralékos követelésekben 297 frt — kr. Összesen 845 frt 01 kr.

Előadja továbbá, hogy a múlt évi november hó 12-én Zomborban tartott egyleti közgyűlés XI. számú határozatával nyert felhatalmaztatás folytán Karl Bálint és Radimetzky Ferenc tagokkal az országos központi egylet folyó évi szeptember hó 10-én Budapesten tartott közgyűlésén jelen volt, s megyei jegyzői egyletünket k-lőleg képviselte.

Előadja továbbá, hogy ugyancsak a múlt évi közgyűlés XI. h) számú határozatával a községi törvényrevisiója iránt elkészítendő javaslat kidolgozására ki küldött bizottság megbízatásában eljár s javaslatát az országos központi jegyzői egylet sürgetése folytán közvetlenül oda be is terjesztette. Örömmel hangsúlyozza, hogy egyedül Bihar és Bács-Bodrogh megyei jegyzői egylete készítette javaslatot, a többi megyei jegyzői egyletek kivétel nélkül azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy az országos központi jegyzői egylet a községi törvény célirányos revisiója iránt javaslatot dolgozzon ki s ezen kész javaslatot küldje megvitatás és hozzászólás végett az egyes megyei jegyzői egyleteknek. Az országos központi jegyzői egylet vezéregyéniségi ezen közkívánságnak megfelelőleg Tibád Antal, dr. Dárday Sándor és Grünwald Béla országgyűlési képviselők és elismert közigazgatási szakértői szíves közreműködése mellett a községi törvény hiányosságát felölő körvonalozott kérdéseket fogják kidolgozni s azt tárgyalás végett az egyes megyei jegyzői egyleteknek megküldeni. Tisztelettel kéri tehát a közgyűlést, szíveskednék a kiltatásba helyezett szakkérdésekre adandó feleletek s illetve az e tárgyan szerkesztendő javaslat elkészítésével a múlt évi közgyűlés által már felkért urakat továbbra is megbízni. Jelenti továbbá, hogy a múlt évi közgyűlés XI. g) számú határozata folytán az Első magyar biztosító társulattal jegyzői egyletünk részére leendő stipendiális engedmény iránt érintkezésbe lépett s tárgyalásának eredményét három darab átiratban bemutatja. A múlt évi közgyűlés VIII. számú határozata értelmében a Tekintetes megyei alispáni hivatal a jegyzői qualificatio tárgyában felkérte, hogy az egyletünk által elfogadott qualificatiót a törvényhatóság múlt évi közgyűlésén felvételni és tárgyalatni szíveskednék. Felkérése folytán az ügy tárgyalatott és a törvényhatóság által egész terjedelmében elfogadotott. Azonban a magas miniszterium, tekintve, hogy az országgyűléshez már benyújtott és annak közigazgatási bizottsága által letárgyalat minősítési törvény javaslat, — melyben a községi jegyzők qualificatiója iránt is intézkedés történik — legközelebb elfogadotni és törvény erejére emeltetni fog, annak életbe léptetéseig a jegyzői szigorlatokra eddig fennállott gyakorlatot továbbra is fenntartani s így egyletünk és törvényhatóságunk által e tárgyan elfogadott szabályrendeletet hatályon kívül helyezni rendelte. Ugyancsak a múlt évi közgyűlés XIII. számú határozatával megbízta az egylet választmányát, hogy a jegyzői nyugdíj ellenőrző választmány 12 tagját a szabályrendelet érvénybe lépte után azonnal válassza meg. Ezen megbízatás és a megyei tekintetes alispáni hivatalnak folyó évi június hó 17-én 10478./1882. számú kegyes felhívása folytán egyletünk választmánya a folyó évi július hó 25-én Zomborban tartott gyűlésen az ellenőrző választmányba csekély személyen kívül még Schmausz Károly, Deák Szaniszló, Radimetzky Ferenc, Preszly János, Zsupanszky Lyubomir, Paul József, Fülöp Kálmán, Bosnyák János, Radoychich Endre, Eimann Károly és Rauschenberger Adolf urakat választá meg, mely választás eredményét a tekintetes megyei alispáni hivatalnak azonnal bejelentette.

Az egyleti választmányunk folyó évi július hó 25-én tartott gyűlésén V. szám alatt hozott határozatához képest egyletünk főjegyzője a jegyzői nyugdíj-járlékokkal hátralékban maradt községi és községi jegyzők névjegyzékét a megyei pénztárnál megszerzvé, kitünt, hogy f. év augusztus 10-én 2353 frt 60 kr volt még hátralékban. Ezen jelentékeny hátralék erőlyes behajtása iránt a megyei tekintetes alispáni hivatal azonnal felkérte, mely felkérés eredménye volt, hogy a hátralékból mai napig befolyt 813 frt 71 kr. — 1539 frt 89 kr. azonban még most is hátralékban maradt. Megjegyzti, hogy a jelzett hátraléknól 417 frt 49 kr. behajtható, ellenben 1122 frt 40 kr. — mely egyedül a volt tovarisovai, ókéri, két bacsóldvári, csurogi és goszpodincei felfüggesztett és részben elbocsátott jegyzőket terheli — alig lesz behajtható, de különben is a nyugdíj szabályrendelet 15. § a értelmében elbocsátásuk esetében nekik visszafizetendő s így tulajdonképen leirandó lenne. Ugyancsak az egyleti választmányunk folyó évi július hó 25-én tartott gyűlésén hozott VI. számú határozatához képest az elhalt községi jegyzők hátralékos egyleti tagdíjainak özvegyeik vagy kiskora gyermekeik által élvezett nyugdíjból leendő levonatása iránt a tekintetes alispáni hivatal felkérte. A Tekintetes alispáni hivatal folyó évi augusztus hó 29-én 15480. sz. a. kelt rendeletével a kimutatott és összesen 26 frtot kitevő hátralékos egyleti tagdíjak levonatását a megyei házi pénztárnál el is rendelte.

Végre szomorú kötelességének tartja megemlékezni azon kártársainkról, kiket legutóbbi közgyűlésünk óta a kéréseim halál soraink közül kiragadt. Elvezették Knezevits Lázár ófuttaki, Potzta István bácsujalusi, Popovits György ókanizsai tényleges szolgálatban állott, ugy Obrenov Porfiria volt loki és Gruda Jenő volt filipovai már nyugdíjazott kártársainkat, karunk szorgalmas és tevékeny tagjait, s midőn az elköltözöttől szívünk mély fájdalommal búcsúzunk el, őszintén kívánjuk, legyen nekik a takaró hant könnyebb mint az élet súlyos terhei, s legyen emlékek áldott és örök azok között, kiknek tisztelt és szeretett barátai és kártársai voltak.

E szerint egyetünk rendes tagjainak létszáma hárommal fogyott, de ezen fogyatkozás 28 új tag belépésével pótolható Van tehát egyetünknek jelenleg összesen 175 rendes, 1 pártoló és 6 tiszteletbeli tagja.

Midőn tehát a közgyűlésen megjelent tagokat a tárgysorozatban levő ügyek fontosságához képest higgadt tanácskozással és az egyes ügyek felett lehetőleg közös megállapodásra felkérné, magát továbbra is az egyleti tagok szíves jóindulatába ajánlja.

A választmány az elnöki jelentés általános részét öröndetes tudomásul vétetni, annak különös részét, vagyis az első magyar általános biztosító társulattal a jegyzői egylet részére teendő stipendialis adomány készítése iránt folytatott tárgyalását az egész ügy elejtése mellett megszüntetni, — a községi törvény revíziója tárgyában az országos központi jegyzői egylet által felteendő szakkérdésekre szerkesztendő javaslat elkészítésével pedig, a múlt évi közgyűlés XI. h. számú határozatával felkért, s illetve megbízott urakat továbbra is felkérni s illetve megbízni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag oly hozzáadással fogadta el, hogy az elhunyt kártársak elvezése felett fájdalomának jegyzőkönyvileg kifejezés adassék.

II. Olvasatott Milassevits Antal, Karl Bálint és Radimetzky Ferenc egyleti kiküldöttek jelentése a magyarországi községi és körjegyzők központi egyletének 1882. évi szeptember hó 10-én Budapesten tartott rendes évi közgyűlésének felvételéről.

A választmány tudomásul vétetni javasolja. A felolvasott jelentés a közgyűlés által egyhangulag tudomásul vétetni határozottat.

III. Olvasatott a múlt évi közgyűlés IX. számú határozatával az egyleti ügyrend kidolgozására kiküldött bizottság javaslata.

A választmány a kidolgozott ügyrendet egész terjedelmében elfogadja.

A közgyűlés az előterjesztett ügyrendet a választmányi javaslat alapján minden változtatás nélkül elfogadta.

IV. Felvétel Karl Bálint egyleti pénztárnok által 1881. évre szerkesztett egyleti számadás átvizsgálása. Ezzel kapcsolatban felolvasatott a folyó évi július hó 25-én tartott választmányi gyűlés IV. számú határozatával kiküldött számvizsgáló bizottság jelentése.

A választmány a számvizsgáló bizottság jelentése alapján, miután az 1881. évre szerkesztett egyleti számadás minden tétele kellőleg okmányolva s kifogástalannak találtatott — számadó részére a felmentvény kiadását javasolja.

A bemutatott egyleti számadást a közgyűlés is egyhangulag és helyeslően elfogadta, s a pénztárnok részére a felmentvény kiadását a szokásos óvások fenntartása mellett elrendelte, megbízván elnökét, hogy a pénztárnokot erről kivonatlag értesítse.

V. Elnök bemutatja a jövő évi költségvetési előirányzatot, kérvén azt felolvasatni és felette határozni.

A bemutatott költség előirányzat egész terjedelmében felolvasatván, azt a közgyűlés a választmány javaslata alapján egyhangulag elfogadta. E szerint tehát a költségvetés következőképen állapított meg:

1883-ik évre

I. Bevételek

1. Tagsági díj hátralékból	100 frt.
2. 1883. évi tagdíj járulékból	250 frt.
3. A takarékpénztárban elhelyezett tőkék kamataiból	25 frt.
Összesen	375 frt.

II. Kiadások

1. A központi egyletre fizetendő tagdíjak	73 frt 50 kr.
2. Az egyleti képviselők uti költsége	150 frt — kr.
3. Nyomatványokra	30 frt — kr.
4. Posta díjakra	20 frt — kr.
Összesen	273 frt 50 kr.

Mérleg

I. Bevételek tesznek	375 frt — kr.
II. Kiadások tesznek	273 frt 50 kr.

Mutatkozik felesleg 101 frt — kr.

VI. Felvétel Radimetzky Ferenc egyleti főjegyzőnek a még hátralékos és részben behajthatlan egyleti tagdíj hátralékok iránti előterjesztése.

Ezen előterjesztés folytán a választmány néhai Beyer János 1880. és 1881. évi tagdíj hátralékát özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évre előírt tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Bauer Lajos felüggesztett almási segédjegyző 1880., 1881. és 1882. évi tagdíjai iránt az intézkedést vissza helyeztetése vagy esetleges elbocsátásáig függőben hagyni;

Néhai Strázsay Alajos 1881. évi tagdíj hátralékát özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évre előírt tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Néhai Bratyeavsky Titusz 1881. és 1882. évre tévesen előírt tagdíjait leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Néhai Gruda Jenő 1881. évi tagdíjat özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évre előírt tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Placsó D-meter állásáról leközölt jegyző 1882. évre előírt tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Néhai Potzta István 1878., 1879., 1880. és 1881. évi tagdíjait az alakulási költséggel együtt özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évre előírt tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Oltványi Antal volt novoszelli helyettes és parabutyi segédjegyző, jelenleg almási jegyzői irnok 1879., 1880., 1881. és 1882. évi tagdíjait leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Kyrylovits Gerő elbocsátott jegyző 1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évi tagdíjait leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Néhai Bröder Samu volt pivnicai segédjegyző 1881. és 1882. évi tagdíjait leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Néhai Schwarcz Jenő 1881. évi tagdíjat özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évi tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Heberling Antal volt petrovszellői segédjegyző holtartózkodási és anyagi helyzete iránt kérdést intézni, s így addig az 1881. és 1882. évre előírt tagdíj hátralékai iránt teendő intézkedést függőben hagyni;

Ivanits Tamás elbocsátott jegyző 1880., 1881. és 1882. évi tagdíjait az alakulási költséggel együtt leírni, s őt a tagok sorából törölni;

Néhai Szakacsevits János 1880. és 1881. évi tagdíjait özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évre előírt tagdíjat leírni és a tagok sorából törölni; és végre

Néhai Obrenov Porfiria 1881. évi tagdíjat özevegye nyugdíjából levonatni, az 1882. évre előírt tagdíjat leírni, s őt a tagok sorából törölni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egész terjedelmében elfogadta.

VII. Felvétel a községi segédjegyzők fizetésének felemelése iránt végrehajtó bizottságuk által beadott emlékirat tárgyalása.

A választmány az egész terjedelmében felolvasott emlékiratban kifejtett helyes indokok és a szorgalmazott fizetés felemelése okvetlen szükségességétől áthatva, az egész ügyet megáéva teszi, azt melegen felkarolja és az egyleti közgyűlésnek egyhangulag javasolja, miszerint a betérjesztett emlékirat csatolása mellett a törvényhatósági közgyűlésnél haladéktalanul kérvényezzen az iránt, hogy a minden tekintetben pártolást érdemlő ügyet legközelebbi közgyűlésén felvételni és a méltányosság és szükséglet alapuló fizetés felemelése iránt kidolgozandó javaslat elkészítésére kebeléből a megyei alispán ur elnökléte alatt egy bizottságot kiküldeni, — mely bizottságba a községi jegyzők karából Milassevits Antal, Paul József és Radimetzky Ferenc törvényhatósági bizottsági tagokat is beválasztani, s őket oly utasítással ellátni sziveskedjék, hogy javaslatukat a törvényhatóság 1883. évi tavaszi közgyűlésén bemutatni iparkodjanak.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta, megbízván elnökét, hogy a célba vett kérvény benyújtása az egylet nevében a megyei törvényhatóságnál haladéktalanul eszközölje.

VIII. Felvétel a községi segédjegyzőknek a megyei jegyzői nyugdíjalapba leendő felvétele iránt ugyancsak végrehajtó bizottságuk által benyújtott emlékirat tárgyalása.

A választmány az egész terjedelmében felolvasott emlékiratban kifejtett meggyőző érvek és helyes indokokat egészen elfogadja és a községi segédjegyzőknek a nyugdíjalapba leendő felvételt méltányosnak és igazságosnak tartja, tekintve azonban, hogy az 1872. évben alkotott megyei jegyzői nyugdíjalap tíz évi fennállása alatt összegyűjtött tőkét, a nyugdíjazás és segélyezés szabályrendeletileg megállapított bőkezű adományozása folytán a felmerült szükséglet fedezni nem képes, úgy annyira, hogy a törvényhatóság átlátván a nyugdíjalapot fenyegető veszélyt — a nyugdíjszalályrendelet hatályának múlt évben történt meghosszabbítása alkalmával igyekezett is az alapítvány gyarapítására elkerülhetlenül szükséges intézkedést, az adott körülmények és viszonyokhoz képest és a fennállott szabályrendeletben a nyugdíjazás és segélyezés módjára és mértéve elfogadott elvek fenntartása mellett, a lehetőség határában belül megtenni. Mintán azonban a törvényhatóság jelzett intézkedésének eredménye, s illetve annak mily fokú befolyása a nyugdíjra gyarapítására még jelenleg ismeretlen, nehogy a meglévő nyugdíj-alap új terhek rárovása által még jobban veszélyeztessék, s így míg egyfelől a községi segédjegyzők jövője biztosítani céloztatik, addig másfelől a községi jegyzők nyugdíja különféle esélyeknek kitévéssek s így a kitűzött cél mind a községi jegyzők, mind pedig a segédjegyzőknek egymás rovására lehetetlenítessék; a községi segédjegyzőknek a nyugdíj alapba leendő felvételt mindaddig, míg arról megdönthetetlen számtani adatokon alapuló határozott meggyőződés nem szerzetetik, hogy ezen intézkedés a meglévő nyugdíj-alapot nem veszélyeztetni, — függőben tartani javasolja.

A közgyűlés — Mihályi János megyei főügyész ur és egyleti tag indítványára a választmány javaslata ellenében Mihályi János megyei főügyész, Szalay Károly megyei főszámvevő, Schmausz Károly, Paul József és Radimetzky Ferenc egyleti tagokból álló bizottságot küldött ki oly utasítással, hogy a községi segédjegyzőknek a jegyzői nyugdíj-alapba leendő felvétele iránt a szükséges adatok beszerzése után megdönthetetlen számtani adatokon alapuló határozott javaslatot készítsen s azt a jövő évi egyleti közgyűlésnek mutassa be.

IX. Felvétel a magyarországi községi és körjegyzők központi egyletének folyó évi szeptember hó 10-én Budapesten tartott rendes évi közgyűléséből az ügyrend 4. §-a értelmében a megyei jegyzői egyletek megvitatása és elbírálása alá utalt következő indítványok tárgyalása:

a) Kolozs megye jegyzői egyletének indítványát az adóügyeknek a jegyzői teendők köréből leendő elvonatása tárgyában.

A választmány, tekintve, hogy a községek törvényileg állami teendők elvégzésére is kötelezve vannak, s hogy annak eszközésére egyedül a községi jegyzők hivatnak, s mert elkerülhetlenül szükséges és kívánatos, hogy a községi jegyzők az adóügyekre befolyjanak, — elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

b) Kolozs megye jegyzői egyletének indítványát az 1876. XV. t. c. alapján kimondott felelősségi elvnek a községi jegyzőkre való alkalmazhatóságának eltöröltetése iránt.

A választmány oly módosítással ajánlja elfogadni, hogy a községi jegyző mint az előjáróság tagja, csak is az esetben, ha az őt terhelő teendőket pontosan teljesítette — a felelősség alól mentessék fel.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

c) Kolozs megye jegyzői egyletének indítványát a községi és körjegyzők között felmerülő vizsás kérdések eldöntésére nézve egy becsület bíróság felállítására iránt.

A választmány — tekintve, hogy az egyes polgárok között felmerülő bármiféle surlódások és sértegetések megtorlására törvényes intézkedések léteznek, s mert a községi jegyzők között felmerülő kölcsönös sértegetések megtorlása sem eshetik a törvény által megszabott eljárásnál más elbánás alá, s végre mert a jegyzői egyleteknek alapszabályaik szerint ily bíróságok felállítása, s egyáltalában ily kérdésekben teendő intézkedés hatásköréhez sem tartozik, az egyletek működésének célját nem képezheti — elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány határozatát egyhangulag elfogadta.

d) Ugyancsak Kolozs megye jegyzői egyletének indítványát az országos központi egyleti közgyűléseknek vándor-gyűlések alakjában leendő tartása iránt.

A választmány mint célszerűtlen elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány határozatát egyhangulag elfogadta.

e) Temes megye jegyzői egyletének indítványát az elhalt községi és körjegyzők özevegyei és árvái részére az elhalálozás napjától számítandó fél évi járandóság és szabaddalában leendő részesítettetésének törvény útján leendő biztosítása tárgyában.

A választmány elfogadni és pártolni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

f) Heves megye jegyzői egyletének indítványát a fegyelmi uton felüggesztett községi jegyző ügyének végbefejeztét a javadalom felének élvezetében megmaradása és a fegyelmi ügy befejeztével hivatalában lett visszahelyezése után elmaradt javadalmának azonnali folyóvá tétele tárgyában.

A választmány elfogadni és pártolni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

g) Heves megye jegyzői egyletének indítványát a bevadolt községi és körjegyzők ellen indítandó vizsgálati eljárásnál egy a vádlott által választandó megbízott jelenléte, illetve érdek képviseltetése tárgyában.

A választmány — tekintve, hogy a községi törvény revíziója úgy is már napi renden van, s annak célba vett módosítása alkalmával különösen fegyelmi ügyeknél a községi jegyzők érdekeinek megóvására kellő tekintettel lesznek, mint feleslegesen elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

h) Heves megye jegyzői egyletének indítványát az 1876. XV. t. c. szellemében gyakorlatban lévő fegyelmi eljárás megszüntetésének készítése, s helyébe az 1871. évi XVIII. t. c. illető szakaszainak helyreállítására tárgyában.

A választmány — tekintve, hogy az 1876. XV. t. c. revíziója a törvényhozás által legközelebb fogadható vétetni céloztatik, s hogy az alkalmossal megváltoztatni sürgősen fegyelmi eljárás szinte szabályoztatni fog, nem látván a külön intézkedés szükségét — elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

i) Komárom megye jegyzői egyletének indítványát az 1882. évi január 1-től jegyzői gyakorlaton lévő segédjegyzők vizsga letételére az életkorra való tekintet nélkül szükséges engedély határozott biztosítása tárgyában.

A választmány — tekintve, hogy a közigazgatási tisztviselők minősítése tárgyában az országgyűléshez benyújtott törvényjavaslat csak is egy évi gyakorlatot ir elő, s mert ezen törvényjavaslat életbe léptetéséig — az időt az indítvány szerint is 1882. évi január 1-től számítva — a szükséges egy évi gyakorlatot az 1882. évi január 1-től alkalmazásban lévő segédjegyzők is megszerezhetik, s mert bár a jegyzői szigorlatot szabályozó belügyministeri rendelet a vizsgázótól 22 éves életkor kimutatását kívánja, azonban nagykorúság esetében már a 18 éves életkor elért egyén is vizsgára bocsátható — elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

j) Komárom megye jegyzői egyletének indítványát a községi jegyzők és ezek jelöltjeinek a hadmentességi díj fizetése alól felmentése tárgyában.

A választmány elfogadni és pártolni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát szavazattal többséggel elfogadta.

k) Beszterce-Naszód megye jegyzői egyletének indítványát az erdélyi részeken alakult országos társ egyletnek az országos jegyzői egylet általi elismertetése, támogatása, valamint a küldöttek általi kölcsönös képviseltetése tárgyában.

A választmány méltányosnak találja, de mert annak elfogadása az országos központi egylet alapszabályainak 6. §. a) pontjába ütközik, — így a jelzett szakasz módosításáig elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

l) Beszterce-Naszód megye jegyzői egyletének indítványát az adókezelési törvényjavaslat egyes szakaszainak módosítása iránti javaslat szerkesztésére alakítandó bizottság kirendelése tárgyában.

A választmány elfogadni és pártolni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

m) Beszterce-Naszód megye jegyzői egyletének indítványát a nagy községnek kis községgé alakulása esetében állásától elmaradandó jegyző sorsa feletti intézkedés tárgyában.

A választmány elfogadni és pártolni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

n) Beszterce-Naszód megye jegyzői egyletének indítványát a községi és körjegyző fizetésének felemelése és pontos kifizetése tárgyában.

A választmány — tekintve, hogy a községi és körjegyzők fizetésének felemelése az 1871. évi XVIII. t. c. célba vett revíziója alkalmával figyelembe vétetni

a káplán, de mikor a keresztele, avatás, beteglátogatás, temetés, iskola, s a mi csak előfordul naponta, mind ő rá vár, mintha az Isten csak őt teremtette volna munkára; principálisa ellenben csak a hasznos munkát végzi, a miért pénzt kap, naponként a keresztelek és holtak beírását: akkor bizony nem dolgozik szívesen. Beteghez, temetni minden századik esetben sem hívják a principálist, mert az úgy is a káplánra utal. És így a jámbor Radlinszki s utána sok más hiába írta meg az idej thesiseben, hogy: „Parochus etiam non vocatus tenetur aegrotos visitare“

A matrikulák igen sok helyen bebizonyíthatnák, hogy a káplán valóságos napszámossá van téve, hogy a principális neve itt ott csak úgy cifrasággal figurál; a hívek pedig azt, hogy munka tekintetében a káplán az ő plébánosuk és pedig 100—150 frt fizetésért (az accidentia sohasem biztos); a plébános ellenben, kiknek 3000—6000 vagy több frt fizetése van, csak vendéggap. — Tessék az ilyen helyeken a káplánok buzgóságát tanulni, vagy azt megőrizni.

Tisztelet és dícséret a kivételeknek!

A cseléd sorsa a káplánéhoz képest sok tekintetből irigylendő. Ha a rossz gazdát megúntva, ott hagyja és jobbat keres. A káplán ezt a felsőbbiség engedélye nélkül nem teheti. Ha folyamodik, nem elégszenek meg azon óhaj kifejezésével, hogy ő más helyre szeretne menni, hanem okadatolást kívánnak, ez pedig ezer kelemetlenséggel, gyalázkodással s reá nézve csaknem mindig következményekkel jár. Azért hallgat, szenved s csak a végső esetben tesz lépést.

A káplán ellátása általában 300 frtba számítatik s ezen 300 frtért a mit kap, azzal kell megelégednie. Vagy reggelt nem kap a rendelet ellenére sem, vagy a szolgálat helyett pár krajcárral elégitik ki, vagy az istálló-épületben van lakása, vagy az étel-ital ellen lehet jogos kifogást tenni és más bajok, melyek ellen nincs orvoság.

A plébános és káplán közti viszony a szeretetre van bízva.

Hát ahol ez a szeretet nincs és nem is volt meg? Annyi bizonyos az eddig mondottakból is hogy több esetben köti a káplánt principálisához a kényszerültség, mint a szeretet. És így esetekben a két fél, mint két ellenséges tábor áll egymással szemben. Egyik részén a káplán, másikon a principális, gazdasszony, szobalány, szakácsné, szolgáló, kocsis . . . áll, s ez az oka, hogy a csatát mindig a káplán veszti el.

E sorok írója egy ízben három napig feküdt beteg, ez idő alatt a principális vállaira nehezedett a dolog. Ki is negyedik napon, megúntva a mulatságot, így szólt: Már most maga menjen temetni! — Elmentem volna én a napokban is, ha beteg nem lettem volna, — szölt a káplán. — Nekem beteg káplán nem kell, — kiáltott fel a principális, — azért tartok káplánt, hogy meg legyek kimélve, nem pedig, hogy én dolgozzam!

Hol van itt a szeretetnek legkisebb szikrája is? Igaz, hogy ez nem mindennap fordul elő, de ki tudja hányszor történik meg esztendőnkint?

Az oly csekélységet, hogy a kocsis a káplánnal többnek tartatik, vagy hogy a káplán a cselédek közé sorolatik, említeni sem érdemes.

A M. Korona okt. 24-iki számában egy „Öreg plébános“ Dr Reindlnak azt válaszolja, hogy a káplánnak épen úgy meg vannak a maga jogai, mint a plébánosnak.

Hogy a káplánnak is vannak jogai elméletben, az bizonyos, mert páriának, helotának senki sem állna be: de hogy e jogokat a gyakorlatban is élvezzi, az ráfogás. A ki jogainak érvényesítésére föl mer szólalni, mint nyugtalan, goromba, engedetlen alattvaló vádolatik be, és ő huzza a rövidebbet. Pedig az egészben talán csak annyi van, hogy az a gonosznak kikürtölt káplán önérvényesítés, nem született rabszolgának, igazságos munka megosztást kíván, vagy sokszor meg ennél is kevesebb.

Ilyen a káplán sorsa nálunk a legtöbb helyen.

A hallgatás oka nem mindig a megelégedés, hanem sokszor az elnyomottság.

A plébános és káplán közti viszony rendezése, a jogok és kötelességek körvonalazása oly szükségessé vált, mint a milyen szükséges a mindennapi kenyér.

Felső-bácskai levelek.

XII.

Zenta-vidéke, 1882. november hó.

(Kapitány urom zavarja. — A szülők réme. — Szegedi Mihály szerencse kísérlete. — A zentai iparskola. — Holidényi szomszédaink. — Egyről-másról.)

Nov. 16-án lezajlott városi közgyűlésünk egyik izgalmas mozzanata, jó Boromissza rendőr-kapitányunkat — teremtő úgy segéljen! — majd majd zavarba hozott. . . .

De hogy is ne! mikoregy collegát, a városatyáinak egyik kaputos tagját — az elnöklő polgármester felhívása folytán, tisztí kötelességéhez híven — a közgyűlési teremből már-már hivatalos „fogd meg“-jeivel készült ki- és tovahelyezni, ki, a verőfényes, őszi nap-sugarakra.

No, az lett volna aztán még csak a hecc! Szinte képzeltük már, mint rohan be az I. Comandó szóra az előterembe parancsolt 12 drb pandur, s a II. c. szóra mint akkolbolják ki az illető városatyát a piros bársony karszékből, annak híhetőleg minden kézzel láb-al való tiltakozása ellenére.

Szerencsére a képelet — képelet maradt, a „ki-akkolbolandó jelölt“ jobban megdöngölte a dolgot s a végzetessé válandó „utolsó szó“-t inkább — lenyelte.

„Ki lehetett az a bizonyos „jelölt“ és mi volt az ügy?!” . . . — kértheti joggal tőlem bárki is.

En bizony a roppant lárna közepette csakis valami 2080 forintból hallottam kiabálni, amit bizonyos hid-perben, bizonyos prókátor mesterember felvett Zenta város közpénztárából, mely összeget azonban annak a bizonyos prókátornak, ugyancsak az említett v. pénztárba — a felsőbbiség végzése folytán — vissza kellene fizetni.

„Hát a „jelölt“?! . . .

Nos, a „jelölt“ — az a bizonyos prókátor mesterember vala.

*

A szülők réme, a vörheny és ronszó toroklob, városunkban újlag izesztőbb mérvben kezdi szedni áldozatait, elannyira, mikép a kisdédóvadakat és az összes I. II. elemi népiskolákat be kellett zárítani.

E rémitő gyermek-kór, Zentán, megszakítás nélkül, immáron 2 év óta garázdálkodik és nem is fog megszűnni addig: míg 1-ór, a túltömött osztályok oly kicsiny, alacsony tantermekbe szorítottatnak, mint van szorítva pl. a többek közül a belv. I. fi. a belv. egyes I. II. osztály, stb. (miken csak az új építkezések segíthetnek, ami pedig oly mélyen aluszik, hogy tavaszra — nem tudom én — fel fog-e ébredni?!); és 2-ór ha a t. v. tanács e részben új, s szigorú rendszabályokat nem fogatosít, teszem azt: nem engedi meg a halotti torok tartását, a holttestnek huzamos ideig való kiterítését, visszatartását stb.

E tekintetben a javaslat tétele első sorban az egészségügyi közegeket illeti, s nagyon óhajtott lenne, ha jelen igénytelen szavaimat a v. tisztí főorvos ur ismert ügybuzgalmával felkarolná, méltatni sziveskednék.

*

Szegedi Mihály uram ő kigyelme nálunk óhajtott — szerencsét próbálni.

Nevezett hazánkfa pediglen — Thália apostolai egyik truppjának az igazgatója. Ergo: színészeink vannak.

Amint az előleges szini jelentésből olvastuk, a szintársulat több jó erőből áll, a műsor is sokat ígérőnek mutatkozik, — és így nem hiányzik egyéb, csak a t. pubicum pártolása.

Vajh! de ez — hol késik az éji homályban.

*

A f. havi városi közgyűlés a felállítani szándékolt ipariskolára vonatkozó bizottsági javaslatot — változtatás nélkül elfogadta. E szerint a tervezett ipariskola évi kiadása 1650 frtba kerülne, melyből Zenta városa — tekintettel arra, mikép a jövőben új, fizetéses állásokat Zentának szervezni s fentartani városi pótdó nélkül merő lehetetlenség, ilyet pedig (t. i. pótdó) még csak meg is pendíteni ember-feletti bátorság lenne — évi 350 forintot vállalt magára, — a többire, vagyis 1300 forint évi kiadás fedezésére nézve pedig a magas kormány kéretett föl.

Es Zenta városa teljes bizalommal néz e tekintetben a jövő elé s bizton reményli kérésre meghallgatását, annnyival is inkább; mivel városunk lelkes jóakarója, a magas kormánynak megynkben lakozó nevelésügyi megbízottja, ngy. Czirtusz Ferenc kir. tanfelügyelő ur gyökeresen ismeri jelen gazdasági állapotainkat, s így tudhatja jól, hogy Zentának többet áldoznia az ipariskolára nem engedte — a járás-felosztás.

*

Holidényi közsegeink, Ó Kanizsa, Ada, stb. hol vagytok? mit csináltok?! — hogy felletek a hírek még parányiságát sem lehet a szellőkre bizni! Nálatok se menydörgés nincs, se veszekedés?! Laktok s éltek, mint — Marci Hevesen! No! — az is csak jó!

*

A „mumus“ ismét — kísért!
Mi lehetne Zentán más a „mumus“, ha van — a tisztai hid!

Már most nemcsak ilyen ám: — ; hanem emilyen is ni: — hullámzatos is, dülékeny is Megyénk erélyes s fáradhatlan alispánja a napokban Zentán időzött a vadvizek lefolyása tárgyában. Hát a hidak e legvadabbjára vajjon irányult e megyénk lelkes fiának messzire kiterjedő, gondos figyelme?! hiszen a mint hallatszik, a torontálmegyei alispán, minden a hidon átmenő megyéjébéli polgára élete és javáért — Zentát, illetőleg Bácsme gyét tette már is felelőssé!

Es sok igaza van ebben a torontáli legelső tisztviselőnek!

Hogy azonban visszatérjek a mi, kedves alispánunk, Schmausz Endre urra, hát csak annyit mondom röviden; mikép Zenta irányában most is megmutatta azt, mit más alkalmakkor már többször bebizonyított, hogy t. i. a mennyire tiszteli személyében az alispánt, oly annyira szereti benne az embert, továbbá: hogy a hivatalos tisztelet, s az őszinte ragaszkodó szeretet iránta, mindannyiszor hatványozódik, valahányszor csak alkalmunk nyílik vele érintkezhetni.

Adjon Isten sok ily alispánt a hazának, minő Schmausz Endre, akkor aztán nem félhetjük sem a hazát, és nem első sorban — Bács országot!

Verituz,

Baja, 1882. nov. 24.

Tekintetes szerkesztő ur!

Valóban, nem is tudom hol kezdjem meg a nótát, mely erről az „eseménydús“(?) Bajáról szól. Ott e, hol a sártészkés ragya rosz közevetet említik, avagy, hol szép fekvéséről énekelnek, avagy ott-e, hol a kereskedők és iparosok boldogulását csak phantasiából ismerik?

Csakugyan, ha bármelyiknél kezdem is, attól tarthatni, hogy még a papír is megkönyezi, hajdan híres kereskedő Baja város jelen-t, amikor csak lehor-gasztott fölve ballagó kereskedők, kisírott szemű iparosok, fulig sáros fuvarosok, káromkodó fiakkeresek képezik azon tömeget, a mely azért felemelt fölve dícskedett Bajáról, most meg fájó panaszokat hallat bajáról, s nem is szeret arra gondolni, hogy még megnyílik az új vasut, s mi föl! oly nagy áldozatok árán.

A még ugyancsak a fellegekben robozó vaspálya, tisztára bevágja az ajtót úgy a kereskedők mint az iparosok előtt, ha csak azt a báttaszéki vonallal egybe

nem kötik; ami pedig lévén ép oly pseudo idea, mint biztos Bajának azon nagy baja, a melyet a szárnyvasut agyon orvosoland.

Abból a régi büszkeségből csak az az egy maradt fenn, hogy „Baja város szép helyen van“, de mit ér a szép hely fekvés, ha nincs hozzá mód és kedv gyönyörködtetni a szépségben; mert ugyan ki volna az, kit gyönyörködésikévd töltene el akkor, a midőn otthon a feleség és gyermekek kenyérért kiáltoznak, s ő tudja, hogy kívánságuknak eleget nem tehet!

Szegény magyar Baja, nem sokára egy sorba kerül Bonyháddal, a kis Jeruzsálemmel, minek biztos jele az, hogy Istóczy népei oly szép számmal özönlök el a várost, hogy maholnap kivülök mást látni: fehér holló lesz; mi annak a jele, hogy itt jó véru emberek vannak, kik hagyják megköpülőztetni magukat, azonban oly könnyelműen, hogy mire az „elég“ szót kimondják, azt látják, hogy plüre estek. Ot-hat bukás már csak ritkaság egy évben, mert mikor elkezdik, 10-ig meg sem áll, s akkor csak úgy hemzsegek a „né“-vel el-látott cégtáblák, öröme az ügyvedeknek — azaz egy-kettőnek — ki a „von unsere Leut“-ból való, kik fel sem veszik azt a nagy sarat, ami itt-ott egész „kis tengert“ képez Igaz ugyan, hogy van járdánk is, most készítették, de csak ott, hol azelőtt sem igen volt sár. „Addál Uram esőt, de nincs köszönet benne.“ Köveztünk remek, de arról én nem beszélek; arról csak a fiakkeresek beszélnek, azaz hogy nagyon is hangosan, ostoruk csattogatása és Isten nevének számos említése mellett úgy magyarosan kerítik körül a haszterost, meg a haszterostatót.

Kaszinók van elég, de nem igen vannak a kik látogatják: talán magas a „taksa“?

Tűzoltó-egyletünk annyira életképes, hogy attól várhatni, miszerint épen emez életrevalósága lesz okozója halálának: lévén valami 10—15 tagja, kik között van pár, kik nem énekelhetik e szép nótát.

„ — — — — —

Maradt itthon kettő, három nyomorult“

Nem lehetvén parodizálni önmagát senkinek.

Most már látszik, hogy lesz tűz torony, mert a Ferenc rendűek tornyán oly experimentumok láttatód-nak, melyek csalatkozhatlan jelét mutatják annak, hogy a rég várt, óhajtott és miatta sokat lamentált tűztorony, recte erkély a templom tornyon, honnan a megfigyelések eszközlendők lesznek, — végre valahára elkészül; — dícséretére az új főnek, ki már eddiggel számos oly intézkedéseket tett s vitt keresztül, melyeket előde még álmban — pedig sokat álmodhatott, mert Horpheusnak ugyancsak kegyence volt — sem képzelt, — igaz ugyan, hogy most a hivatali, hivatali, nem pedig mint az előtt: a kaszinó hivatal, a hivatal kaszinó volt.

Jobb választás, mint jelenlegi főnk, nem lett volna eszközölhető: de egy szív s lélekkel volt is a választás.

Nagy napok küszöbén állunk, ugyanis városi képviselő választás lesz, mire soraim megjelennek — már volt, — s ugyancsak hevesen küzdenek a pártok, hogy melyik lesz győztes, még nem tudható, de annyi tény, hogy egynehány képviselőt kizsoronának helyeikből retentő mamelukoskodásaikért, a kik aztán majd elmehetnek, mint a színészek, kik oly kevés pártoltatnak, hogy azt megbocsáthatni közönségünknek nem szabad; mert most van díszes terem, vannak jó színészek, s mégis csak egy kong a megnagyobbított terem az ürességtől.

Haszontalan, Baja az csak mindenkinek baja, meg a szellemi életben is, mert két lapjának alig van összesen 250 előfizetője, a mi a kiadóknak a legnagyobb baja, de a közönségnek meg épen nem érdeme; hogy az új évkor megindulandó „függetlenség“- lap mily szellemi és anyagi eredményt mutat fel, — azt a közel jövő megmutatja, addig t-hát várjunk türelemmel.

Tisztelettel

Aquila.

NYILTTÉR.*)

3508/1881. feny. szám.

Ő Felsege a király nevében a zombori kir. járásbírság Perviz Sándor ügyvéd által képviselt Sziksz György és Verner Béla magánvádlók által Reitter Nándor ügyvéd által védett Fernbach Antal vádolt ellen, rágalmazás vétsége miatt folyamatba tett, és mai napon eltárgyalt ügyben következőleg

ítélt:

Fernbach Antal zombori lakos 49 éves, földbir-tokos vádolt a btk. 258. §-a alapján a Sziksz György zombori kir. törvényszéki segédtelekkönyvvezető és Verner Béla zombori lakos irányában elkövetett rágalmazás vétségében bűnösnek mondatik ki, és ezért a btk. 27. §-ban körülírt célra fordítandó 100 frt pénzbüntetésnek 15 nap és különbeni végrehajtás terhe alatti megfizetésére, ennek behajthatlansága esetében 10 napi fogházra elítéltetik, egyszersmind az esetleg felmerülő fogházi tartási és magánvádlók részére ezenel megállapított 60 frt eljárás költségeknél 15 nap és különbeni végrehajtás terhe alatti megfizetésében elmarasztaltatik. Ezen ítélet egész terjedelmében indokai-val együtt magánvádlók kívánatára a „Bácska“ című helybeli lapban elítéltnék költségére közöltetni rendeltetik.

Indokolás.

Magánvádlók folyó évi október hó 11-én beadott és a mai napon megtartott tárgyalás alkalmával fentartott feljelentéseikben Fernbach Antalt azzal vádolták, hogy Czedler János, Mattarits Ferenc és Deogaro Gyula előtt azt állította, miszerint f. évi október hó 2-ik és 3-ika közötti éjjel, midőn ő borosan haza ment, ők utána mentek, Verner Béla őt tojtogatta zsinéggel és kézzel s így őt védelemre és kiáltásra képtelenné tévén, Sziksz György a zsebében volt tárcáját kivette, belőle 2000 frtot kivett, és e szerint hogy ők kirabolták. Ezen feljelentés tartalmát a tárgyaláson kiballgatott Czedler János, Mattarits Ferenc és Deogaro Gyula tanuk eskü alatt megerősítették.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Vádolt a terhére rótt cselekményt nem tagadta határozottan, de avval mentegőzött, hogy annak némi elkövetésekor teljes ittas állapotban volt.

Tekintve, hogy a vádlott által magánvádokról, a megnevezett tanuk jelenlétében állított tény valódsága esetén, magánvádok ellenében a btk. 344. §-ban foglalt rablás büntette miatti büntető eljárás megindításának okát képezné: a vádlott által elkövetett cselekmény a btk. 258. §-a alapján, rágalmaszás vétségének volt minősítendő; és ezen vétségben vádlott a kihallgatott tanuk vallomása alapján bűnösnek volt kimondandó Vádoltnak azon mentsége, hogy a tett elkövetésekor teljes részeg, tehát öntudatlan és így beszámíthatatlan állapotban volt, a tanuk ellenkező vallomásai folytán nem volt figyelembe vehető és e szerint a btk. 76. §-a sem volt alkalmazható.

A fent minősített vétség elkövetőire büntetésül a btk. 258. §-a hatóság terjedhető fogházat és 500 frtig terjedhető pénzbüntetést rendel ugyan; a vádlottra kimért büntetés megállapításánál azonban tekintve hogy ellenében súlyosító körülmények hiányoznak, tekintve, hogy a tanuk vallomásai szerint vádlott a tett elkövetése idejében meglehetősen ittas volt, hogy a rágalmaszást józan állapotában nem ismételte, hogy magánvádok ellenében feljelentést illetékes helyen nem tett, hogy végre ittas állapotában tett állításait a tárgyalás n visszavonta és magánvádlókat ugyanez alkalommal megkövette, tekintve tehát ezek szerint, hogy a betudható enyhítő körülmények annyira nyomatékosak és oly számmal forognak fűn, hogy a meghatározott fogházbüntetést legkisebb mértéke is súlyos lenne, ezen büntetésnem mellőzésével a btk. 92. §-a alapján, csupán pénzbüntetés volt alkalmazandó.

A vádlottra kiszabott pénzbüntetés — melynek behajthatatlanság esetében 10 napi fogházra kimondott átváltoztatása a btk. 63. §-án alapszik — vádlott társadalmi állása és vagyoni viszonyaihoz mérten alkalmazható.

Vádoltnak az eljárási költségekben való elmarasztalása az eljárási szabályok 107. §-án, a hozott ítélet közzétételének elrendelése pedig a btk. 277. §-án alapszik.

Zomborban, 1881. évi október hó 29-én.

Dalmay Pál,
kir. aljbíró.

49576/1881. B. szám.

Ó Felsege a király nevében a budapesti kir. ítélő-tábla rágalmaszás miatt vádlott Fernbach Antal elleni bűnügyet melyben a zombori kir. járásbíró 1881. évi október hó 29-én 3505. sz. a. ítéletet hozott, vádlott és magánvádok felebbezzése folytán 1882. évi január hó 18-án tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén következőleg

ítélt:

A kir. járásbíró fenti keletű és számú ítélete azzal a kijáratással, hogy Fernbach Antal vádlott a btk. 258. §-ába ütköző rágalmaszás vétségében nem bűnösnek, hanem vétkesnek mondatik ki és továbbá azzal a változtatással, hogy a vádlottra kiszabott pénzbüntetés a btk. hivatkozott szakasza értelmében fő és mellék büntetésnek vétetik, egyebekben indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt Budapesten, 1882. január 17-én Vajkai Károly s. k. alelnök. Tutschner Agoston s. k. előadó.

297/1882. feny. sz. Végzés. Ezen kir. táblai ítélet meghirdetésére f. évi március hó 4-ének d. e. 9 órája kitűz-tik, melyre a felek meghívandók. Zombor, 1882. évi február 15-én.

Dalmay Pál,
kir. aljbíró.

4581. B. szám.

Ó Felsege a király nevében a magyar királyi Curia rágalmaszás vétségé miatt Fernbach Antal ellen

a zombori kir. járásbíró előtt folyamatba tett, s ugyanott 1881. évi október hó 29-én 3508. szám alatt a budapesti kir. ítélő tábla által pedig vádlott és Sziksz György úgy Verner Béla magánvádok felebbezzése 1882. évi január hó 17-én 49576/1881. szám alatt elintéztet bűnügyet, nevezetteknek további felebbezzése folytán 1882. évi szeptember hó 6. napján tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén következő ítéletet hozott:

A budapesti kir. ítélő táblának fennidézett keletű és számú ítélete a büntetés kiszabására vonatkozó azon változtatással, hogy rágalmaszás vétségé miatt törvényszerűen elítelt vádlott Fernbach Antal — minthogy a btk. 258. §-ának rendelkezése szerint szabadságvesztés és egyúttal pénzbüntetéssel is volna sújtandó, — a mindkét alsóbb bíróság által helyesen alkalmazásba vett btk. 92. §-ának e helyütt is történt elfogadása mellett nem 100 frt pénzbüntetésre esetleg 10 napi fogházra, hanem a hivatkozott 258. § értelmében az ezen §-ban főbüntetésként megállapított szabadság büntetés helyett a jelen esetben fenforgó körülményekhez képest 200 azaz kétszáz forint pénzbüntetés megfizetésére, esetleg 20 napi fogházra és azonfelül mellékbüntetésképpen 100 frt azaz száz frt pénzbüntetésre esetleg 10 napi fogházra ítéltetik; egyebekben az első bíróság felhozott és másodbíróság is elfogadott indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt Budapesten, 1882. évi szeptember hó 6-án.

Dr. Suhajda Imre s. k. Lukács s. k. (P. H.)
2881/1882. feny. sz. Végzés. Meghirdetésre f. évi október 17-iki d. e. 9 óra tűzetik ki.

Zombor, 1882. évi október hó 3-án.

Dalmay Pál,
kir. aljbíró.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

H I R D E T É S E K.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögéskor, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSÉK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Csak az a valódi, melynek cím'apja és dugaszolása a mellékelt felirattal megegyező, azért különös figyelemre méltandó.
40-38

MATTONI'S
GISSHÜBLER

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, — miszerint Zomborban, a néhai **Balázs János**-féle házban, egy jól berendezett

fűszer- és lisztfaragóházat

az „Arany ponty“-hoz

címeze nyitottam.

Ajánlom árúimat, melyeket az első forráskorból szerzek, pontos szolgálat ígérete mellett, becses figyelemköbe.

Mély tisztelettel

LUGUMERSZKI PLÁTÓ.

3-2

110. szám.

Végr. 1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásghy kir. járásbíró 2283. polg. 1882. számú végzése által Czilezer József cservenkai lakos végrehajtató javára Czilezer Márk lalityi lakos ellen 1693 frt 35 kr tőke, ennek 1881. év január hó 15-ik napjától számított 8% kamatai és eddig összesen 63 frt 50 kr perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 302 frt 57 kr-ra becsült bolti cikkek; butor és ágyneműk; konyha edények; több üres hordó és láda és egy kazal szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2765/p 1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Lalityon, alperesek lakásán leendő eszközzésére 1882. évi december hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1882-ik évi november hó 21-én

Mortenson Gyula,

kir. bírósági végrehajtó.

6538. sz.
tkvi. 1882.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Krajnovics szül. Joannovics Katalin végrehajtónak, Bogisics Nikola végre hajtást szenvedő elleni 100 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtás ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Zombor szab. kir. város határában fekvő zombori 4258. sz. jtkvben Bogisics Nikola egyedüli nevében álló A. 2. sor 21267. hrszámu 461¹²/₁₂ ölnyi szántóra és 3. sor 21228/3/a hrszámu 3 hold 967¹⁰/₁₂ ölnyi szántóra az árverést 692 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fönnebb megjelölt ingatlan az 1883. évi február hó 23. napján délelőtti 10¹/₂ órakor a zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak e célra kijelölt helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, a kir. törvényszék telekhatósága 1882. november 2-án.

Bielitzky Kálmán, **Széohényi József,**
kir. törvszéki jegyző. kir. törvszéki elnök.

194. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kulai tekintetes kir. járásbíró 3340. számú végzése által Cservenka, Ó- és Új Szivaci takarékpénztár végrehajtató javára Biermann Fülöp, Mihály és id. Albusz Jakab ellen 500 frt tőke, ennek 1882. évi május hó 27. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 40 frt 70 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1484 frtra becsült szoba butorzat, gazdasági eszközök, zab, buza, gabona neműek, lovak, kocsik, tehének és hidasból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3334/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Torzsán alpereseknek lakásán leendő eszközzésére 1882. évi november hó 29-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kulán, 1882-ik évi november hó 20-án.

Gvosgyák Gábor,

kir. bírósági végrehajtó.

Zombor. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdája.

Ház eladás.

Zombor a Szelense külvárosban az Árpád utcának 100-as száma alatti ezer négyszög ölnyi kerttel bíró ház, melynek telke a párhuzamos Barát-utca jár véggel, szabad kézből eladó.

A telek nagyságára tekintettel a ház és fél fundus együtt, a másik fél fundus pedig, mint házhely, szintén megvehető.

Értesítést ad a házban lakó **Auth Anna,** tulajdonos. 3-3

Ház és szőlő eladás.

Alólírt, — mint néhai Bikár Márk zombori örökösök végrendeleti végrehajtója, — ezennel közhírré teszi, hogy a néhai Bikár Márk volt zombori kereskedő hagyatékához tartozó a zombori 2548. számú telekjegyzőkönyvben A. 2. (518-520.) hr. számú felső külvárosban kis szerb templom utcában régi 10. öi szám alatt fekvő ház 217¹¹/₁₂ ölnyi beltelekkel, egy a zombori 2517 számú telekjegyzőkönyvben A. 2. (8383. 8384.) hr. számú VI. szőlő táblában fekvő 1529⁷/₁₂ ölnyi területű szőlő és nádas a főgyámhatósági jóváhagyás reményében, szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést nyerhetni az alólírtnál.

Kelt Zomborban, 1882. évi november 18-án.

Joannovits Uros,

végrendeleti végrehajtó.

3-2

76. sz.

Végr. 1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásghy kir. járásbíró 2393. számú végzése által Róthfeld D. utoda petrováci cég végrehajtató javára Czilezer Márk és neje lalityi lakos ellen 400 frt tőke, ennek 1882. évi augusztus hó 25-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 80 frt 40 kr perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság le és felül foglalt és 617 frt 97 kr-ra becsült, bolti cikkek és könyvkövetések; butor és ágyneműk, konyha edények, több hordó és láda; kukorica és szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3067/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Lalityon alperesek lakásán leendő eszközzésére 1882. évi december hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1882-ik évi november 21-én.

Mortenson Gyula,

kir. bírósági végrehajtó.

Melléklet a „Bácska“ 50-ik számához.

fog — külön intézkedésnek szükségét nem látja, s így elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

o) Ugyancsak Bezterce-Naszód megye jegyzői együtetének indítványát, az országos jegyzői nyugdíj-intézmény létesítése iránt.

A választmány — tekintve, hogy az 1871. évi XVIII. t. c. 67. §-ának ötödik bekezdése elrendeli, hogy az elagott jegyzők és a jegyzők özvegyei és árvái sorsának biztosításáról segély- és nyugdíj-pénztárak vagy gyámintézetek felállítása által a törvényhatóságok szabályrendeletileg tartoznak intézkedni, s hogy ezen intézkedés betartása által a községi jegyzők sorsa biztosítva van — elejtetni javasolja.

A közgyűlés a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

X) Radimetzky Ferenc egyleti főjegyző jelenti, hogy az egyletbe rendes tagokul újonnan Bittermann Károly bikityi, Schreiner Sándor vaskuti, Egi Lajos garai, Stercz Menyhért szanisicsi, Korossy A. János kiszászi, Eichardt Károly petrováci, Skalin Benő temerini, Szesits Mladen ópalánkai, Fölker József kátyári, Kovács Sándor pacseri, Stumpfögger Ede bresztováci, Madarassy Vilmos bezdáni, Aranitzki Athanáz szabalyai, Vucserits Gábor csurogi, Radoszavlevits János kátyvi, Riedl Jakab titeli, Kovács Antal ómorovici, Horváth Rezső kucurai, Tóbi Antal bácskereszturi, Krob Pál újverbászi, Popovits Emil óverbászi, Török Endre kulai, Engelberger Benedek szeghegyi és Vajányi Gyula feketehegyi községi segédjegyzők óhajtanak belépni.

Ezen jelentés folytán a választmány ajánlatára nevezettek egyleti tagokul oly feltétel mellett vétettek fel, hogy jegyzői segédi minőségüket felhívásuktól számított 8 nap alatt egy a községi jegyző és bíró által kiállított hivatalos előjárásági bizonyítványon különbeni kitöröltetés következménye mellett igazolni tartozzanak.

XI) A közgyűlésnek több tárgya nem lévén: elnök a jegyzőkönnyv hitelesítésére maga mellé Paul József és Jablonszky József választmányi tagokat ki nevezvén, a közgyűlésen jelen volt egyleti tagoknak a tárgyalás folyamán tanúsított higgadság és tárgyilagosságért őszinte köszönetet mond és a gyűlést éljenzések között bezárta.

K. m. f.

Jegyzette:

Milassevits Antal s. k.,
egyleti elnök.

Radimetzky Ferenc s. k.,
egyleti főjegyző.

Hitelesíté:

Paul József, s. k.,

Jablonszky József, s. k.,
választmányi tagok.

Hirek.

A zombori új színház megteremtése körül több polgártársunk, de különösen **Szemző Gyula** és **Barthal József** urak, oly érdemeket szereztek, melyeket nyilvánosan el nem ismerni: méltánytalanság volna. Fölkérjük ezen nézet osztóit, hogy ma, kedden este 6 órakor, a város-háza körül összegyűlni sziveskedjenek. **A bizottság.**

O felsége a király Tichy Mihály hódcsági albirót saját kértére hasonló minőségben Rima-Szécsre tetette át.

A m. k. pénzügyminiszter Kanel Jenő zombori adóhivatali III. oszt. számtisztet a szeptemberi pénzügyigazgatóság számvevő osztályához hason minőségben áthelyezte.

Vezércikkünk helyi vonatkozásának kiegészítéséül közöljük egy praktikus, nézetéről ismeretes városi főtisztviselőnek következő s már is széles körökben elterjedt nézetét: Van a városnak a Bukovácon két háza, melyek ugyszólván üresen állanak. Mi szól az ellen, hogy szegényház gyanánt ezen épületek használtassanak: nem tudom; mondja el, aki tudja. Hogy mi szól amellett, ime: 1. A szegényház építésére szánt összeg megmaradhat főtartási alapnak; ami nagy nyereség. 2. Nem járhatnak a koldús urak kliparás boltokba. 3. Hasznosan foglalkoztathatók a város ottani földjein, melyekből akár kertészeti célokra lesz egy rész kihatározható. 4. Aki a városban is megélhet, rokonai vagy más forrás útján, az nem fog passzióból koldusnak jelentkezni. A városnak azon épülete nem áll üresen, felhasználatlanul, mikor a csöszön kívül ki sem lakik benne. 6. A hely maga nyugodt, kellemes, minden tekintetben megfelelő. Aki ezen okokat részben vagy egészben nem méltányolja, legyen szives — akár szintén névtelenül — ugyanitt részletekbe ható vitát kezdeni. Az ügy megérdemli.

Magántáviratok feladása utólagos számolás mellett. A közmunka- és közlekedésiügyi m. kir. miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki, a magántáviratoknak utólagos számolás mellett elfogadása tárgyában: A távirat használatát fokozottabb mértékben igénybe vevő magánfeleknek alkalmat akarván nyújtani arra, hogy távirataikat a lehető legrövidebb idő alatt adhassák fel, megengedem, hogy az ily felek által feladott táviratok az 1883. évi január hó 1-től kezdve, az egyes táviratállomásoknál hitelre is elfogadassanak, még pedig a következő feltételek alatt: 1. A magántáviratoknak utólagos számolás mellett feladása csak az állami fő és tisztai állomásoknál és csak a táviratokat jelentékeny mennyiségben feladó feleknek (pl. hírlapoknak, pénzintézeteknek, kereskedő- és iparoscégeknek, vállalatoknak stb.) engedtetik meg; még pedig egy engedély alapján csak egy megjelölt állomásnál. Kivételnek ez utóbbi határozat alól csak Budapestre nézve van helye, hol az engedély a központi (IV. kerület, koronaherceg-utca) és a tőzsdei (V. kerület, tőzsde-épület) távirat állomásra nézve együttesen adható meg. 2. Az engedélyt, az ezt igénybe venni szándékozó félnek írásbeli beadványban azon táviratigazgatóságnál kell kérni, melynek kerületéhez az illető táviratállomás, hol táviratait ily módon feladni kívánja, tartozik. 3. Az illető fél az engedély megnyerése után

köteles: feladandó táviratai díjainak fedezetéül a forgalma arányában kiszámított, de legalább is 50 frtnyi összeget, a táviratigazgatóság által megjelölt távirati pénztárba készpénzben, nem kamatozólag, 8 nap alatt letenni; táviratait az engedélyben megjelölt táviratnál e célra vásárolandó alább körülírt feladási lapokra írni, s úgy a feladási lapra, mint az ahoz tartozó szelvényre vagy bélyegnyomatát alkalmazni, vagy nevét világosan, olvashatólag ráírni; az általa feladott táviratok szelvényeit a táviratállomás, illetőleg pénztár felhívására, az engedély különbeni megszüntetésének terhe alatt 24 óra alatt készpénzzel beváltani. 4. Az előbbi pontban említett, sárga színű papírra nyomtatott, szelvényvel ellátott és 62. (a, b) vagy c) számmal jelölt feladási lapok ára 100 példányt tartalmazó füzetenkint 2 frt 25 kr. Elrontott táviratlapok az eladó táviratállomásnál darabonként 1 kr. lefizetése mellett cseréltetnek ki újjakkal. 5. Ha engedélyes a kedvezménytől visszalép, a letett összeg, illetőleg a feladott táviratok esetleg még be nem váltott szelvényeiért esedékes díjak levonása után abból fennmaradó rész, az engedélyesnek a pénztár által a letétről kiállított eredeti elismervény visszafizetésével, illetőleg bélyegreutes nyugtára visszafizettetik; de engedélyes is köteles a fel nem használt feladási lapokat visszaadni, mikor a még fel nem bontott sértetlen füzetek teljes árban, egyes lapok pedig 1/4 krajczárjával váltatnak vissza.

Vettük a következő felhívást: A szeptember hó 25-én megtartott megyei évnegyedes közgyűlésen tett nyilatkozatom kiegészítéséül van szerencsém t. uraságot t. felkérni, sziveskedjék a becsatolt aláírási ívet, mely egy régen érzett hiányon lesz segítő, a kulturális mozgalmak iránt mindenkor tanúsított buzgalomhoz képest, bec- és aláírásával ellátva, ismerősei körében is terjesztés s így a megyei történelmi társulat létesülését hathatós támogatásával előmozdítani. A működő tagok tagdíját nem fizetnek; a pártoló tagok évi díja 3 frt. Minden tag évenként egy történelmi évkönyvet díjtalanul kap. Az aláírási ívek legkésőbb december hó 15-ig alulírtához visszaszármatatandók. Kelt Zomborban, 1882. nov. 20. Schmausz Endre.

A r. k. templom órája már majd egy hete folyást 3/4 10-et mutat. Azelőtt nem haragudhatott az ily rendeltenségre senki, mert nem fizetett érte a város. De most fizet busásan, óra még sines. Igazán különös, hogy ahol 5-6 óras konkurál, ott nincs módjában a tanácsnak a vállalkozót dögára rászorítani.

Helyreigazítás. A „Z. és V.“ mult számában az új színház történetét adván, annak eszmei apjául a Zomborban 1878-ban megindult „Bácska“ lapot vallja. A történelmi igazság érdekében kijelentem, hogy ez az eszme, ha megszülemelésének óráját nem tudni is, de már 1874-ben, mikor a „Bácska“ még régen nem létezett, szintén kész volt eszméleg. A ki ezt nem hiszi, azt utalom a „Honpolgárok könyve“ c. folyóirat 9-ik évfolyamára, melyet Veregy Soma szerkesztett. E folyóirat 1874-ik évi folyamában „Czedler János“ életrajza közben ez olvasható: „Most egy állandó magyar színház létrehozatalán fáradoz, mely törekvésehez ösztönre kívánunk áldozatkész buzgalomának megfelelő melletti eredménydús sikert.“ Ennyit az igazság és történelmi hüség érdekében, anélkül, hogy a kezű „Bácska“ jóakaratóból és érdemeiből valamit is levonni akarnék. Fogadja... Egy öreg ur.

A legközelebbi tisztai táncestély pénteken, dec 1-én lesz az „Eletant“ termeiben.

Cselikovits Jócó szép vendéglőjének ünnepélyes megnyitása tegnap este történt hegedű és tambura mellett.

Baja város a máthézi pusztára dec. 15-ig esőzt, azonkívül négy 250 frtos fizetésű kézbesítőt keres.

Turiára postamestert keresnek.

Ujvidék város a vasut indulóházhoz vezető utca kikövezését Curti Baptista vállalkozónak adta ki 15000 forintért.

A horvát-szlavonországi illetőségű, de magyar középiskolába járó tanulók számára fentartott ösztöndíjak közül egyet Poics Szretykó és Nagy Aladár zombori főgymnasiai tanulók nyertek el.

Salamon S., a nyáron töltött Bajára átköltözött könyvkereskedő, már ott is végeladást hirdet.

Budapesten Rózsavölgyi és Társa műkereskedésében megjelent: „18 Eredeti magyar dal“ énekhangra zongorakísérettel, szerzője Volny Vilmos. Ára 1 frt 50 kr. „Ugrás a más világba.“ Polka Marsch, zongorára szerző Révay Rivtschits Arnold. Ára 60 kr.

Érdekes esküvő. A zombori társas körökben is előnyösen ismert Hrabovszky Julia k. a. a mult szerdán kelt egybe Budapesten Muntreanu Fülöp bucaresti építésszel. Minthogy a vőlegény román állampolgár, az egyházi szertartás előtt a jegyes pár 4 tanu jelenlétében polgári házasságot kötött a budapesti román konzul előtt. Tanuk Gervay Mihály, Grosschmid Antal, Wachtel Aurél és Greguss Jenő voltak. A polgári házasság megkötését a görög keleti templomban egyházi áldás követte.

Baja város tanácsa dec. 10-ig pályázatot hirdet a keresk. iskolai igazgatói állomásra. Fizetés 1200 frt. Egy rendes tanáré 850 frt kvinkvennum és nyugdíj. Csodáljuk, hogy olyan soká keresnek igazgatót, mikor Heller Richárdot, a kitünően képzett szakembert, már kezdetben föl lehetett volna kérniük.

A kincstári birtokokról a pénzügyminiszter a képviselőház november 21-iki ülésében előterjesztést tett, melyből felemlítjük a következőket: Az 1881. évb. legjelentékenyebb eladások történetek a zombori kincst. jószágigazgatóság kerületében összesen 1,042,659 frt 56 kr. erejéig. A fekvő birtok holdankint 200, 250, 300, 350, sőt 371 frtjával fizettetett. Az újpalánkai italmérsi jog 13,000 frt becsérték ellenében a községnek 11,000 frtért azt engedtetett át, mert a kocsma-épület oly rozzant állapotban volt, hogy helyreállítása 2000 frtba került volna a kincstárnak. A Ker. yaja község határában fekvő Felső- és Alsó Pusztá-Kulán 6662¹³⁴⁶/₁₆₀₀ hold területtel két telepítvény község van alakulóban; a politikai hatósággal egyetértve a község elhelyezése már meg van alapítva s a mérnök jelenleg a beltek felosztásán dolgozik. Ezen telep. helyekre eddig a zichyfalviak, szajániak, Tóba község-beliek, német-écskaik és zsigmondfalviak jelentkeztek. A kis-sztapári pusztá 1877¹³⁶⁸/₁₆₀₀ hold területtel és

holdankint 248 frt 58 krnyi becsértéssel rendelkezésre áll, s a menyiben a német-écskaik és zsigmond-falvi települők Felső- és Alsó-Pusztá-Kulán nem férnének el, részükre a kis-sztapári pusztá is kijelöltetett. Kívánatos, hogy újabb telepítésekre erdészeti kezelés alatt levő sík fekvésű erdőterületek is fordíthatassanak, mert ezek eddigi jövedelmességük alapján sokkal olcsóbb áron volnának telepítési célokra átengedhetők, mint sok mezőgazdasági birtok; ezen felül a hasznosbirelt kincstári földek legnagyobb részét ki vannak zsarolva, míg az erdőirtás-földek ős erőben jutnának a telepítvényesek kezébe s így boldogulhatásuk biztosabb lenne. Ily, telepítésre alkalmas erdőterületül az 1860-as években hivatalos jelentések alapján a doroszlói erdészeti uradalomban 46,900 hold jelöltetett ki. A telepítési célokra átengedendő erdőterületek iránt a pénzügy- és földmívelési miniszteriumok között a tárgyalások folyamatban vannak.

Gyász hírek. Kocsis Lajos, ügyvéd, vasárnapra viradóra; Ferbach Márton főgymnasiai tanuló pedig vasárnap este meghalt.

Megyénk következő községeiben nincs sem közép-tanoda, sem felső nép- vagy polgári iskola: Ada, Almás, Ó Becse, Cserevka, Bács-Földvár, Ó Futak, Józseffalva, Kula, Madaras, Martonos, Mélykut, Ó-Morovica, Ó-Kanizsa, Petrovác, Petrovoszlov, Stanisits, Szt.-Tamás, Ó Szivac, Temerin, Topolya, Vaskút. „Hány oly község van ezek között, a melyek állami segély nélkül is képesek volnának azonnali felső nép- vagy polgári iskolát állítani? Azt a belügyminiszterium mondhatná meg leghatározottabban, hová a községek számadásai, költségvetései évenként fölterjesztetnek. De hogy van olyan elég, azt merem állítani. Véleményem szerint a a tanfelügyelőknek kellene a községeket nyilvántartani s majd a közigazgatási bizottság, majd a miniszteriumok útján lehetőleg kényszeríteni őket, hogy mentől előbb teljesítsék törvényszabta köteleességüket.“

Egy szerb tudós halála. A Zágrábban elhunyt jeles szerb tudós, Daniesits György, ujvidéki születésű s igazi neve Popovics. Atyja Popovics Iván ujvidéki görög keleti lelkész volt. Az ujvidéki összes szerb templomokban háromnapos harangzás rendeztetett el a szerb egyházi képviselő-testület elnöke által. E napokban az elhunyt tudósért nagy gyászistenizést fog tartatni a püspöki székesegyházban. A szerb „Matica“ épületén egy hétig lesz kitűzve a gyászlobogó. Ama házra, hol született, a szerb írók emlékkövet helyeznek.

Bajan Pollák Jakob mateovicsi birtokosa Paulina nevű leányának f. hó 21-én végbement esketési ünnepélyének emlékére a városi kórháznak egy 100 frtról szóló magyar járadék-kötvényt, az izr. kórháznak 100 frtot adományozott és ugyanazon napon a helybeli szegények közt 100 frtot osztott ki.

Az ujvidéki szerb püspökség részéről e napokban küldetett ki egy comissio — egy privat és consistorvil jegyző — a tovarisovai szerb hitközségi egyháztanács — iskolaszék szervezése illetve megválasztása érdekében. Már ugyszólván 5 éve ennek az anarchikus állapotoknak; sem számadás, sem pénz, sem igazi egyháztanács. Szervezés nem sikerült. Választók névjegyzékének összeírása rendeztetett el. Egyháztanács pénztárából 100 frt diurnumot felvevén, harmad — negyednap eltávoztak, 12 nap múlva újra előjövendők. Vajjon mindég 100 frt a diurnum? és ha 3-4-er kell kijönni annyiszor 100 frt? Meglátjuk lesz-e valami radicalis orvoslása a bajoknak?

Szabadka, nov. 25. A budapest-zimonyi vasut budapest szabadkai vonalának és kis-körös-kalocsai szárnyvonalának bejáró bizottsága délután 4 óra 40 perckor érkezett ide. A bizottság összesen 166 kilométer vágányutat, 113 órházat és 15 állomást vizsgált meg a budapest-szabadkai fővonalon, 30 kilométer vágányutat, 21 órházat és 3 állomást pedig a kis-körös-kalocsai szárnyvonalon. Forgalmi biztonsági szempontból teljesen biztonságos találta a bizottság a vonalat.

A budapest-zimonyi vasut megnyitása alkalmából írja az E-s: E vasut egyik szakaszának műszaki bejárása éppen most folyamatba veendő, nem lesz időszertlenül róla némelyeket elmondani. Ez előtt 14 1/2 évvel, midőn egy embernek agyában a budapest-zimonyi vasut eszméjének szikrája legelőször felillant, tele volt a vidék légré egy másik közlekedési eszköz iránti lelkesedés melegtével; a budapest-szegedi csatorna kérdése foglalkoztatott akkor az elméket és a vidék érdekeltsége nagy hévvel karolta fel annak ügyét. Nem csak az indítványozó konsortium, de maga a kormány is nagy buzgalommal, nagy szakerő alkalmazással szondiroztatta annak vonalát; hanem akadt egy valaki, a ki eme nagy lelkesedés melódijába merészen belekiáltott, hogy nem lesz belőle semmi, és hogy az egész eszme a pium desidériumok országából való s minden költség, mit ráfordítanak, kibótt pénz, mert nem léteithető s elmondá az okokat is, miért nem. És az a valaki a csatorna ügyétől elterten igyekezett lángra gyújtani a budapest-zimonyi vasut eszméjének ama szükségét, mely nem is ezen vasut mentén, de távol az ország keleti határércái tövében, Kolozsvárt vilant fel; az igyekezet nem maradt hatás nélkül, mert mig egyfelül a csatorna ügye teljesen elejtett, dacára annak, hogy annak élni egy illuminált név, (az ipar terén most is tündöklő) egyén állott — az újonnan felvetett vasut kérdése jutott előtérbe; érte az ország közvéleménye érdeklődött, a vonalon létező bizottság nagy áldozatok ajánlatával törekedett azt megnyerni és már már a létesülés célpontjához jut vala, mert ha Gorove akkori közlekedési miniszter tárcájától meg nem válik, a mostani eljárás már ő alatta történik meg. Amde a mily nagy volt a lelkesedés mellette itthon, annál nagyobb volt az ellenszenv, az irigység, a féltékenység ellene az ország határában, a Lajthán tul, honnan hatalmas tényezők érvényesítették befolyásukat, hogy ezt megakadályozzák. — A belviszályt nem is véve számba, ezen vasuti tervezetnek önmagáért annyi ellenérek harcait kellett vívnia, hogy nagytámas nélkül állítható, hogy mióta vasut épül a világon, hasonló érdek-küzdelmekkel egy sem jött létre. Így vajudott e vasuti tervezet sok éveken keresztül s már-már a kétkedési homálya takará annak létrejvetelét, mig végre egy férfúnak, felhasználva a befolyása körébe jutott alkalmat, hazafiui ihlettel, tapintatos politikával annak lét-t

adni sikerült — A berlini kongresszus alkotásában egyik főtenyező az akkori külügyminiszter Andrássy Gyula grófé az érdem, hogy a vasut immár létezik. Eltekintve az olajos boszniai foglalkás lényegétől, az azt magába foglaló berlini nemzetközi szerződés aktája volt az a móló, mely előtt letörpültek a meghajoltak mindazon hatalmasságok, kiknek reakciója ott az osztály fővárosban volt eddig az akadály s lett volna talán megölő betűje is e vasutnak. E megtörténtek fonalán legyen szabad nyilvánítani, hogy a nevezett grófnak köszönhetik a vasut vonalába eső érdekeltet, a természet mostoha viszonya által a világ modern forgalmától elszigetelt Tisza Duna köze, hogy ezen hatalmas közlekedési eszközt megnyerték; de sőt köszönheti az egész országot, hogy ő benne volt annyi hazafiúi érzet, annyi eszély, s annyi befolyási súly, hogy épen akkor, s ott adott lendületet az üdvös eszme megtestesítésére, hol és mikor ideje volt a kolosszális ellenérdekekkel szemben ezt hatályosan megteremtteni. Ha meggondolja az ember, hogy midőn Magyarország az anyagi emelkedés tényezőit, a kereskedelm és ipar felvirágoztatását s megerősödését annyira szükségli, egy világforgalmi vasúti vonal az országon keresztül, annak fővonalát érintve, sőt mintegy központjául fogadva, roppant fontossággal bír, és a gróf e nemzetközi munkájával nemcsak az ország vasutja, de Európának egyik leghatalmasabb forgalmi vonala lőn megalkotva. Ez egy oly mű, melyért e vasut történetében hálás emlék fűződik az Andrássy Gyula nevéhez.

A vadházasságok ügyében, Torontálmegeye elispánja következő körrendeletet bocsátotta valamennyi szolgabíró és Nagy-Becskerek város rendőrkapitányához: Általános napjainkban a panasz, hogy a szabad intézmények védelme alatt a vadházasságok mindinkább szaporodnak. Korunk e társadalmi betegsége, nem egyedül az erkölcsi törvényeket sérti, nem csak a vallás szabályaiba ütközik, de meglazítván a családi köteleket, lehetetlenné téve a gyermeknevelést, magát az államot is alapjaiban támadja meg. A veszélyek sokfélesége, mely a vadházasságok terjedésével karöltve jár, ennek megállítását nem csak a vallás szolgáinak teszi kötelességévé, hanem a hatóságoknak is, s ezek között első sorban a politikai hatóságoknak — Hogy azon küzdelem, melyet a különböző hitfelekezetek lelkesi társadalmi életünk e körülményeivel szemben kifejtenek, hatálytalan ne maradjon, szükséges, hogy ott, ahol a vallás szolgáinak a vadházasságokat tiltó szava meg nem hallgattatik, ennek esetleg külső kényszer alkalmazásával szerzettessék érvény. — Felhívom ennél fogva szolgabíró (rendőrkapitány) urat, hogy a vadházasságok elleni küzdelemben az összes hitfelekezetek lelkesítését lehetőleg támogassa.

Vendéglőinkben még egyre látni az urak között és mellett kutyákat. Sajnos jele a civilizáció terjedése cáfolatának, hogy ur és kutya egyaránt jár és járhat vendéglőbe. Ez nem akar se a kutyabarátokra, se a vendéglősökre hízog lenni. Aki kutya nélkül el nem lehet, az jegyezze meg, hogy barátjáról ismerik meg az embert. Ha már az ilyen illempofozást a felszög szokás szentesíti, legalább a vendéglők lehetnének annyi figyelemmel a kutyákkal egy rangban tartatni vonakodó közönség iránt, hogy helyiségeket rendeznének be — kutyák és nem kutyák számára. Az illedelem első regulája: senkinek nem kellemetlenkedni. Sajnos, hogy ezt olyan sok — műveltnek látszani akaró — ficur nem tudja és grasszál.

Hymen. F. hó 21-én délután tartá esküvőjét Z. nyi Bódog, Bresztovác község derék jegyzője, özv. Vickardt Józsefné leányával a kedves Paulin kisasszonnyal — Kúlán. — Násznapok voltak: a menyasszony részéről Diener János kúlai ügyvéd, a vőlegény részéről Dr. Alföldy Gedeon zombori kir. közjegyző. Koszoruléányok Diener Eveline, Felicidés Aranka, Falcione Irma és Vilma kisasszonyok voltak. Az esketést Szakácsy címzetes kanonok-plebánus végzé, mely után a lakodalmas háznál egybegyűlt nagyszama és szép vendégoszorú mellett fényes lakoma következett, mely ismét — a kúlai jó cigány zenekar mellett — kiválólagos kiviradást tartó vig. tánc követett. — Másnap délután vitte a boldog vőlegény kedves menyasszonyát haza Bresztovácra, — számos uri fogat által kísérve. — A lakodalmas menet már Veprovác község határában egy 65 tagból álló lovas bandérium, köztük több kiszolgált huszár dísz egyenruhájában — 27 négyes fogatu kocsin Bresztovác község előjárósága és módosabb polgáraitól fogadtatott, mely alkalommal a trombitás banda a szótartó játszott, ezután pedig Spitz községi őrök a község nevében üdvözölték a menyasszonyt — egy szép csokrot neki általnyújtván, az új házaspárnak sok szerencsét kívánván; — mire a vőlegény, községének eme kiváló figyelmét meghatottan megköszönte. — Az imponáns menet Veprovác községén mozsár lövések között keresztül haladva, folytatta útját Bresztovácra. — Már távolról mozsár lövésekkel jelezték a menyasszonyt és vőlegény megérkezését. A község öröm ünnepeit ült; a fellobogozott utcákon a merre a menet haladt mozsár lövésekkel a falu nagyjai apraja által örömtől mosolygó arccal üdvözöltetett; — egyszóval meglepő módon adta tanujelét a község, ritka derék jegyzője iránti tisztelőnek és szeretetének. — A menet a jegyzői lak előtti zsufolásig megtelt téren — a lovas bandérium által képezett két sorfal között és egy óriási diadal ív alatt keresztül haladva, a jegyzői lakba hajtott, ahol ismét az örömszülők és nagyszámú vendég által fogadtatott. Erdekés, hogy a zsufolásig megtelt jegyzői lak udvarán és a nagy téren egybegyűlt kíváncsi néptömeg mindaddig el nem osztott, míg csak a menyasszony köztük meg nem jelent. A nagyszámú lakodalmas vendég igen fényes lakomázás után csak viradtkor hagyta el a lakodalmas házat, — az új házaspárnak ószinte szerencse kívánatait kifejezván. — Ad multos annos!

Ujverbászon e hó 30-án műkedvelő előadás lesz az óvoda javára, táncvígával egybekötve. Színe kerül „Ein Opfer der Consuln.“ Lustspiel in 1 Act von K. Gründorf. Ezt követi: „Box és Cox.“ Vígjáték 1 felvonásban, írta Maddison János. Személyek: Box, nyomdász — Kármán Achilles ur. Cox, kalapos — Mravcsik Ödön ur. Boucerné asszony — Schwarz Irma k. a. Ezek után: „Der Process.“ Lustspiel in 1 Act, von R. Benedix.

Járeken szép ünnepély folyt le a napokban, mi-

dőn Bende Imre, Ujvidék orsz. képviselője, ezen választó kerületébe tartozó községhezánál tudatta, hogy Ujvidék város közgyűlésében a járekiek számára a közevetám mentességet kivitte. Mikovits Kálmán községi egyzó, ezért a közhalát tolmácsolólag köszönetet mondott neki. Vajha a 14ből legalább hét ilyen tevékeny képviselője volna megyénknek!

Beküldetett B. lapja mult számában „orvosi kézből“ c. a. megjelent nyilatkozatra — az általam indítványozott helybeli (gőz) fürdőnek gyógyelőkra való használata tárgyában, — van szerencsém a következőket válaszolni: Beteg- és ragályos beteg, mint önmagától értetődik, nem azonos fogalom; én pedig sehoh sem említettem, hogy kizárólag ragályos kórok ellen a gyógyfürdőket kívánám alkalmazni. De még ez esetben sem szűnnék meg practicus jellegű lenni indítványom. Mert eltekintve attól, hogy a kifüggesztett rendőri tilalomba — mert nem ellenőrizhető — ma sincs bizosíték az iránt, hogy a fürdőben egy ragályos kórban szenvedő; egészségével ne érintkeznek: bizonyos, hogy a mostani kádkészlet egy ketteje, ily célra orvosi berendezve, legalább is csökkenti, ha nem megszünteti, a létező nehézségeket. Az sincs elédig indokolva, hogy a mai pár privát kádra szorítókozó berendezés nem volna therapeutikus célokra felhasználható, de végre is az egész terv azon fordul meg kivételben, ha Falcione Lőrinc ur, a tulajdonos, közügyeink tevékeny barátja, az átalakítással és kibővítéssel járó újabb áldozatokat végrehajtja. Dr. Sági.

Az Iskola utcában Falcione Lőrinc bérháza előtt egy féredült lámpa áll. Szépérezékről tenne tanuságot, aki az amugy is szűk utcában azt felőlkné. Nem tudjuk, ki tette oda, de a rend és közkönyelem iránti érzékét ebből következtetjük. Annak a lámpának a falon a helye — vagy sehoh.

A m. k. kuria sajtótanácsa 22-én d. e. Mailáth György országbíró elnökelete alatt tárgyalta a Szabadkán megjelent „Bácskai Elenőr“ szerkesztője, Sztoczek Károly, semmisségi panaszát, ki a „Szabadkai polgármester és a palicsi fürdő“ cím alatt megjelent cikkében Mukies polgármester ellen elkövetett rágalalmazás miatt két havi fogházra, 300 frt pénzbírságra s a felmerült 98 frt 19 kr. eljárási költség megtérítésére ítéltetett. Szekenderovics Ödön palicsi fürdői pénztárnok elleni rágalalmazás alól azoaban felmentetett Semmisségi panaszában arra hivatkozott, hogy Szekenderovics mint napidíjas nem tekintendő közhivatalnoknak s így sem ő, sem ez ügyből kifolyólag a polgármesterrel a kövöldöt a p-r vitelével meg nem bízhatta, továbbá panaszolja, hogy tanui ki nem hallgattatván, a bizonyítás neki nem volt megengedve; semmisnek kéri kimondani az ítéletet tartalmánál fogva mert mig Szekenderovicsval szemben felmentették, a polgármesterrel szemben elítelték; panaszolja, hogy két magánvádló közül egyik sem volt jelen; végül, hogy a polgármester által kitöltött meghatalmazás valószínűleg a cikk megjelenté után több mint 6 hónap mulva állítottat ki. A kuria határozatában a semmisségi panaszt elvetette, mert a polgármester, mint szintén sértett fél panaszját érvényesítette a kövöldöt útján; mert a vádlevél vételtől számított 6 nap alatt tanuit meg nem nevezte, azokat sem bíróság meg nem idézte, sem a végtárgyalásra magával nem hozta, a törvény-nemadás pedig mentességet nem képezhet; mert a magánvádló jelenléte nem szükséges és végül, mert alaptalan azon feltevése, hogy a meghatalmazás nem a törvényes időn belül állítottat ki.

Beküldetett. A „Bácska“ f. é. 46 számában az újdonságok rovatában ott találtam azt is, miként Zombor városában a peres sütsési jogot Jónász S. pékipáros 300 frtért vásárolta meg az idej peres évad jogtulajdonosától, Lippert Ferenc pékmestertől. Ezen újdonság bekezdésében a t. beküldő mintegy újjal vélt rámutatni arra, hogy miért nem áll azon fizikai szabály, — hogy a hideg öszszébb öszszébb húzza a testeket — a jelenlegi peresekre, mint ez az ezelőtti években — ugyan sajnos, de való — történt. Azonban a t. újdonság ur nagyon csalódik, ha a jó és izletes de hozzá meg nagy peresek élvezetért a fent jelzett iparosnak óhajt tömjénezni; mivel nem őt, hanem igenis Ballon György pékmester urat és földönket illeti a dicsőség, ki — mint tanult pékmester — az iptörtvényben neki adott jogokat nem haszonlesésből, hanem igenis a nagyérdemű közönség élvezetére használta fel, és megmutatá: ha ugyan anyagi áldozattal is, de izletes és ánum, s hozzá ami fő: tiszta pereseket szolgáltat a fogyasztó közönség rendelkezésére. Hogy fenti állításom való-e? erről meggyőződést naponta szerezhet magának bárki is, különösen a vendéglőkben, hol „kóser és tréfi“ peresekről beszélgetnek. Végül kívánom, hogy ugy Ballon György, valamint Jónász S. is a peres-sütséssel kielégítő eredményre vergődhessék — a c a s s a! Eunyit a méltányosság, valamint a n. é. közönség tájékozhatása szempontjából. K. L.

Hymen. Szabadkán a törvényszéki elnök bájos leányát, Biró Gizella k. a. t. eljegyezte Dr. Békeffy Gyula ügyvéd. — Sztanicsion Mian Magdolna k. a. t. eljegyezte Bauer Ferenc esendőparancsnok.

Az új színház szombati megnyitása fenkölt hangulatban folyt le Dömötör Pál gyönyörű prólóját Dr. Margalits Ede minden lében érvényre emelte. A közönség tapsokkal fogadta s éljenekkel hivta ki kedvelt szónokát. Azon sorokban, hol a magyar-szerb egyetértést pengette, hanglejtés meg szósúlyozás egyáltalán felülmulhatlannak tetszett, és minden szívből rokon-szenvre talált. Erteni lehetett a legtávolabb zugban is minden szót, minek élvezetét a művészeleg kerekded taglejtés, nyugodt előadás, plasztikai hanghordozás csak fokozta. A prólog elszavalását követő tapsvihar még tombolt, midőn a következő sürgöny érkezett: A zombori egyetemi ifjúság hazafias üdvözlét küldi Bácsország szívének, Thalia temploma megnyitására, Üdv Zombornak! Az ifjúság nevében: Donozlovits Vilmos A szintársulat sokkal jobbnak mutatkozott, mint helyi pessimisták várták. Játékuk öszshangos és ami a fő — legalább ez este — nem volt egy se, aki meg ne felelt volna szerepének. Részletes kritikával majd csak akkor szolgálhatunk, ha a tagokat jobban megismerendettük. Vasárnap a „Sárga csikó.“ hétfőn a „Kisasszony feleségem“ adatott telt ház előtt.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város tanácsa és szerzől ezennel közhírre tétetik, miszerint a tanács és

gazdasági választmány által f. é. november hó 15-én tartott ülésében megállapított 1883-ik évi költségelő-irányzat 15 napon át f. é. november hó 17-től bezárólag december hó 1-ig a városi számvevőszéknél a hivatalos órák alatt közszemlére kitévételek ezen időn belül zéssel, miszerint a netaláni észrevételek ezen időn belül a városi tanácshoz adandók be. Zombor, 1882. november hó 16-án. Hoffmann, polgármester.

A magas miniszterium a budapesti időjelző állomásnak Szabadkára és Zomborba leendő táviratozását, tekintettel arra, hogy a beálló téli időszak alatt a gazdaságközönség a jelentéseket kevésbé szükségli, ideiglenesen beszüntette és pedig f. évi nov. 15-től jövő évi február 15-ig. (Nálunk ugy se látta más, mint a Pali bácsi, aki drót alá dugta.)

Megjelent az „Önügyvéd“ harmadik kiadásának 14-ik füzeté, írta Knorr Alajos, kiadja Ifj. Nagel Ottó Budapestben, Nemzeti színház épületében. E füzetben a szerző ismerteti a felhívási kereseteket, nevezetesen kérések indokából, számadás iránt, a holtnak nyilvánítási eljárást és az elveszett okiratok megsemmisítése iránti eljárást, közli a közjegyzői okirat alapjáni eljárás szabályait, annak utána eltér a kiváltságot elcélzó hi elintézetek ügyeiben követendő eljárások ismertetésére, nevezetesen közli a magyar földhitelintézet, az osztrák-magyar bank és a kisbirtokosok országos földhitelintézete ügyeiben követendő eljárások szabályait, ezután értekezik a házassági váló perekről, különösen katolikus házassági ügyeiről, a protestánsok és vegyes házassági váló perekéről és az izraeliták váló ügyeiről, végre megkezdi a kisebb peres ügyi eljárás szabályainak ismertetését és tárgyalja a községi bírásokodás körüli eljárást. Ezen igen érdekés és tartalmas füzet ára 30 kr. Az első tíz füzet mint a munka első félkö-tete külön füzeve is kapható. Ára 3 frt.

A káplán sorsa a kalocsai érsek-megyében.

Mi a káplán? E kérdésre dr. Reindl, mint tudjuk a „M. Korona“ okt derekán megjelent számából, azt feleli: pária. Optime! Az életből vette feleletét. A kalocsai érsekmegyébéli káplánok gratulálhatnának dr. Reindl-nak, hogy nyilatkozott helyettük. Hozzánk soká érkezik le, ha ugyan leérkezik valaha, a szólás szabadság.

De hát mi az a káplán? Cooperator. Minden diákos ember tudja, hogy e szó: cooperato- r o l y e g y é n t j e l e n t , a k i m á s v a l a k i v e l e g y ü t t m u n k á l k o d i k , k ö z r e m ü k ö d i k . H a e s z ó p a p r ó l h a s z n á l t á t i k , a k k o r o l y p a p o t j e l e n t , k i e g y m á s p a p p a l a p l e b á n o s s a l e g y ü t t m u n k á l k o d i k , k ö z r e m ü k ö d i k . A c o o p e r a t o r , k á p l á n , t e h á t k i s e g i t ő , m u n k a ö s z s e h a l m o z ó d á s e s e t é n s e g i t s é g a z o n c é l b ó l , h o g y a h i v e k i g a z s á g o s k i v á n s á g a i m i n é l e l ő b b é s m i n é l p o n t o s a b b a n t e l j e s i t t e s s e n e k .

A miből önkényt következik, hogy a munka első sorban a plebánost terheli, nem pedig a káplánt, mert ez dolgozni csak segít neki, csak cooperálni tartozik. Azután meg az is következik, hogy a káplán első sorban a hívekért, és csak második sorban adatik a plebánosokért. A mi onnét is kitetszik, hogy sok plebános talán szívesen megosztaná a magánosságát a káplánnal, de nem kap, mert a munkánál segítségre nincs szükség. A káplán tehát nem a plebános személyének teljes fölmentésére, nem helyettesítésére, hanem csak könnyebbésségre adatik. Kivételt képeznek az öregség vagy betegség folytán munkára képtelenné vált egyének.

Az egyházi törvények, bár nem határozzák meg szorosán a káplán teendőit, de ezt nem azért teszik, mintha a káplán által akarnának végeztetni minden papi munkát; sőt az ellenkezőt parancsolják, hogy t. i. a plebánosok végezzenek minden functiót, a káplánok pedig csak segítségökre legyenek. „Parochum praesentem et non impeditum, nec in aliis exercitiis parochialis occupatum debere per se ipsum exercere munia parochialis.“ — mondja a Congregatio In causa Sabini. d. 10. Mart. 1742. És ismét: „Parochus, nisi infirmus, aut senio impediatur, muneris sui partes per se ipsum implere obligatur. Conc. Prov. Vienn. Tit. II. c. VIII. Ugyan ez az értelme a Conc. Pr. Coloc. 1873. 87. l. ezen szavainak: „Residentia non moralis duntaxat, sed formalis, i. e. laboriosa sit, oportet.“

Schüch J. Lelkipásztorokodás tana 88. lapján határozottan azt mondja, hogy: „Nem menthetők azon lelkészek, kik csupa kényelemből majdnem az egész lelkesi teendőket segédlelkészeikre hagyják, az iskolákat soha sem látogatják, a betegek lelki ápolásától teljesen visszavonulnak. Alkalmazzák a plebánosok segédlelkészeit arra, a mire valóban rendelvek, mint a munkában segítő, segédkezet nyújtó lelkészeket, munkatársakat, és maguk legyenek plebánosok ne csak címre, hanem működésre is.“

Arany szavak, megérdemlik, hogy minden pap szíve táblájára vessse!

„Beneficium datur propter officium“ és „Cui plus datum est, plus ab eo requiritur.“ — mind olyan elvek, melyeket nem a mai, nem ez a sokszor szidalmazott szabadkőművesi kor, hanem a jámbor középkor állapított meg; mindazonáltal sok esetben ép úgy megvetettek, elhanyagoltaknak, mintha csak valamelyik nagy hangon semmit mondó országgyűlési képviselő szavai volnának.

Tisztelet a tiszteletet érdemlő kivételeknek.

Vannak a megye területén oly plebánosok, kik a káplán tiszteletének adóját nagy mértékben megérdemlik, mert ezen föntebb idézett rendeleteket nem csak tudják, hanem gyakorolják is. De vannak ismét, még pedig többen olyanok, kik e rendeleteket, ha tudják is, nem követik, kik a káplánt oly segédnek tekintik, mint a mesterember az ő legényét, a gazdát a bojtárját, a gyáros az ő munkását, kivel a száda dolgoztat, míg maga pipál, társalog, vagy legjobb esetben gazdasága után néz. Vannak olyanok, kik a felelősség terhén kívül más teher viselésére nem érzik magukat kötelezve, a többieit az ő nevében viselje a káplán. És még ez is türethető volna, ha a káplán a principális helyett végzett munkákért valami elismerésben részesülne.

A munka 1/2-ét vagy 1/3-át is szívesen elviselné